

Інновації у
проєктуванні
професійного
становлення
фахівців в
університетському
просторі

Збірник матеріалів конференції

Державний заклад «Південноукраїнський
національний педагогічний університет імені
К. Д. Ушинського»

Інновації у проектуванні професійного становлення фахівців в
університетському просторі

MINISTRY OF EDUCATION AND SCIENCE OF UKRAINE
State institution "South Ukrainian National Pedagogical University
named after K. D. Ushynsky" (Ukraine) Department of Pedagogy
State scientific institution

Ukrainian Institute of Scientific and Technical Expertise and Information (Ukraine)
Ivan Zyazyun Institute of Pedagogical and Adult Education of the National Academy of Educational
Sciences of Ukraine (Ukraine)

Southern Scientific Center of the National Academy of Sciences and the Ministry of Education and
Science of Ukraine

Jon Kryange State Pedagogical University (Moldova)

Iliia State University (Georgia)

Higher School of Sports Education (Poland)

INTERNATIONAL SCIENTIFIC AND PRACTICAL
CONFERENCE

**«Innovations in the design of the professional
formation of specialists in the university space»**

Odesa – 2024

Інновації у проектуванні професійного становлення фахівців в
університетському просторі

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Державний заклад «Південноукраїнський національний педагогічний університет
імені К. Д. Ушинського» (Україна)

Кафедра педагогіки

Державна наукова установа

Український інститут науково-технічної експертизи та інформації (Україна)

Інститут педагогічної освіти і освіти дорослих імені Івана Зязюна

НАПН України (Україна)

Південний науковий центр НАН і МОН України

Державний педагогічний університет імені Йона Крянге (Молдова)

Державний університет Іллі (Грузія)

Вища Школа Освіти У Спорти (Польща)

Збірник матеріалів
МІЖНАРОДНОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ

**«Інновації у проектуванні професійного
становлення фахівців в університетському
просторі»,**

Одеса 2024

**Друкується за рішенням Вченої ради Державного закладу
«Південноукраїнський національний педагогічний
університет імені К. Д. Ушинського»
Протокол № 17 від 27 червня 2024 року**

Збірник наукових праць за матеріалами Міжнародної науково-практичної конференції *«Інновації у проектуванні професійного становлення фахівців в університетському просторі»* (Одеса, 20-22 травня 2024 року). Університет Ушинського, 2024. 220с.

Рецензенти:

Доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри філології Одеського національного морського університету
Тетяна Яблонська.

Доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри інноваційних технологій та методики навчання природничих дисциплін Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського» ***Олександра Ордановська***

4. Філософський енциклопедичний словник / НАН України, Ін-т філософії імені Г.С. Сковороди; [редкол.: В.І. Шинкарук (голова) та ін.]. Київ: Абрис, 2002. 742 с.

Тетяна ОСИПОВА

*доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри
педагогіки*

*Державний заклад «Південноукраїнський національний
педагогічний університет імені К.Д. Ушинського
Одеса. Україна*

ПРОФЕСІЙНА ПІДГОТОВКА МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ЯК ЗАПОРУКА ПРОФЕСІЙНОГО СТАНОВЛЕННЯ

Соціально-економічні перетворення, які здійснюються в Україні, зумовлюють значні зміни в розвитку системи освіти та професійному становленні майбутніх фахівців, що пов'язано зі стрімким зростанням інформатизації суспільства, швидким розвитком науки, техніки і виробництва, що відбуваються в усьому світі й Україні зокрема, потребують якісного піднесення інтелектуального потенціалу підростаючого покоління. Оновлення всіх ланок життя в умовах ринкової економіки зумовлює посилену увагу до професійної підготовки майбутніх фахівців. З огляду на це, одним із завдань закладів вищої педагогічної освіти в умовах інтеграції України у європейській і світовий науково-освітній простір є професійна підготовка майбутніх учителів, які здатні до організації творчої освітньої діяльності, пошуку і створенню інновацій, що передбачає сформованість у здобувачів освіти наукового світогляду, критичного мислення, розвиток проєктивних, аналітичних, рефлексивних, комунікативних та інших умінь. Слід зазначити, що саме під час професійної підготовки

майбутніх учителів у закладах вищої педагогічних освіти відбувається їхнє професійне становлення.

Розглянемо визначення науковців щодо професійної підготовки майбутніх учителів. Професійна підготовка розуміється як поглиблене ознайомлення з науковими основами та технологією обраного виду праці; прищеплення соціальних практичних навичок і вмінь; формування психологічних і моральних якостей особистості, важливих у певній сфері людської діяльності; сукупність спеціальних знань, умінь і навичок, якостей, трудового досвіду та норм поведінки, які забезпечують можливість успішної праці за обраною професією; здобуття кваліфікації за відповідним напрямом підготовки або спеціальністю (О.Чайка [8, с. 25]); цілеспрямований, планомірний і організований процес педагогічних впливів, як у процесі навчання, так і в позааудиторний час, унаслідок чого у студентів формуються професійно значущі й особистісні якості, вони оволодівають професією і спеціальністю (Л. Поліщук [4. с.114]); цілісний процес засвоєння та закріплення загально-педагогічних і спеціалізованих знань, умінь і навичок, результатом якого вважається вироблення в майбутніх учителів готовності до професійної діяльності» (О.Павлик [3]); сукупність теоретичних знань, практичних умінь, досвіду та особистісних якостей учителя, діалектичний перебіг яких забезпечує ефективність та результативність педагогічної дії (Л.Хоружа [7, с.18]); система організаційно-педагогічних заходів, зорієнтованих на особистісний його розвиток, метою і кінцевим результатом якого має стати готовність до виконання професійно-педагогічної діяльності. (В. Бездюдна [1, с. 76]).

Загалом слід зазначити, що професійна підготовка майбутніх учителів сучасними дослідниками вона розглядається в різних аспектах. Так, з позиції *культурологічного підходу* (І. Зязюн, Т. Іванова, Н. Ничкало,

С. Сисоєва, М. Чобітько та ін.), основною метою професійної підготовки майбутніх учителів є не засвоєння знань і вмінь, а оволодіння зразками людської культури й уміння передати цей культуротворчий досвід підростаючому поколінню, Зокрема М. Чобітько наголошує на тому, що професійну підготовку вчителя слід розглядати через поняття професійної культури, яке містить системний світогляд, праксеологічну, рефлексивну й інформаційну озброєність, компетентність спілкування й управління, результатом якої є сформовані фахові якості, що гарантують ефективність педагогічної діяльності по закінченні закладу вищої освіти [9, с. 114-115].

Дещо іншу думку висловлюють прихильники *аксіологічного підходу* (І. Бех, Є. Бондаревська, О. Дробницький, А. Здравомислов, І. Ісаєв, О. Киричук, В. Тугарінов, В. Шахов, Н. Щуркова, В. Ядов та ін.), які наголошують на ідеї формування в майбутніх учителів сукупності відносно стійких цінностей педагогічної діяльності і розглядають її як методологічну основу процесу підготовки спеціалістів у межах вивчення педагогічних дисциплін, що надає процесу підготовки майбутніх учителів ціннісної спрямованості, як інструмент відбору важливих професійних цінностей педагогічної діяльності, оволодіння якими забезпечує їх трансформацію в особистісно значущі [10, с. 5].

У межах *компетентнісного підходу* науковці (В. Болотова, І. Зимня, Г. Голуб, О. Дубасенюк, А. Зеєр, Л. Йовенко, В. Краєвський, В. Кунір, О. Лебедев, О. Пометун, М. Рижаків, І. Родигіна, О. Семенов, Ю. Татур, А. Хуторської, М. Чошанов, П. Щедровицький та ін.) зазначають, що професійна підготовка вчителя забезпечує набуття студентами відповідних фахових і психолого-педагогічних знань, умінь і навичок, формування творчого, аналітичного мислення, розвиток потреби і вмінь самостійно поповнювати свої знання

за фахом, бути мобільними, «гнучкими» до різних нововведень [6, с. 31].

Прихильники *полісуб'єктного підходу* (Г. Андрєєва, Е. Берн, А. Бодальов, Н. Богомолова, Ю. Крижанська, В. Лабунська, Л. Петровська, Т. Шамова) є включення суб'єктів педагогічного процесу у вирішення професійно зорієнтованих завдань, надання їм можливості для реалізації особистісних сенсів. Використання полісуб'єктного підходу розглядається як настанова на прогнозування поведінки суб'єктів освітнього процесу в ситуаціях спілкування, спільної діяльності, на взаєморозуміння і обмін особистісними сенсами з іншими людьми, надання взаємної підтримки в процесі професійної підготовки [5, с. 15].

З позиції особистісно-діяльнісного підходу вчені (В. Андрєєв, Б. Волинський, Т. Осипова, В. Серіков, В. Сластьонін, І. Якиманська та ін.), зазначають, що професійна підготовка майбутніх учителів передбачає пізнання, прояв і розвиток особистістю своїх можливостей, досягнення поставлених цілей у вирішенні значущих для неї проблем, що дозволяє їй максимально повно реалізувати свій творчий потенціал, допомагає студентам зрозуміти сутність педагогічної діяльності, формує в них активну позицію, коли майбутні вчителі виступають активними суб'єктами пізнавальної і творчої діяльності, спрямованої на засвоєння ними навчального матеріалу й набуття вмінь використовувати їх у різноманітних ситуаціях, а також на розвиток особистісних якостей [2, с. 121].

Отже, професійної підготовка майбутніх учителів є цілісним педагогічним процесом, у ході якого здійснюється набуття майбутніми вчителями теоретичних знань, засвоєння та закріплення загально-педагогічних і спеціалізованих умінь і навичок, результатом якого вважається формування в майбутніх учителів готовності до професійної діяльності.

Література

1. Безлюдна В. В. Професійна підготовка майбутніх учителів як наукова проблема. *Вісник Черкаського університету. Серія. «Педагогічні науки»*. 2016. №. 4. С. 76-79.
2. Осипова Т. Ю. Теоретико-методичні засади підготовки майбутніх учителів до педагогічного наставництва : дис. ... докт. пед. наук : 13.00.04. Одеса, 2016. 501 с.
3. Павлик О. Ю. Професійно-педагогічна підготовка майбутніх перекладачів до використання офіційно-ділового мовлення: автореф. дис. канд. пед. наук: 13.00.04. Хмельницький, 2004. 19 с.
4. Поліщук Л. П. Особливості професійної підготовки майбутніх фахівців у педагогічних закладах України. *Вісник Житомирського державного університету*. 2009. № 48. С. 112–115.
5. Сахарова В. В. Формування професійно-педагогічної культури іноземних студентів у процесі фахової підготовки : дис. канд. пед. наук : 13.00.04. Хмельницький, 2016. 263 с.
6. Семенов О. М. Професійна підготовка майбутніх учителів української мови і літератури : монографія. Суми : ВВП «Мрія-1» ТОВ, 2005. 404 с.
7. Хоружа Л. Л. Теоретичні засади формування етичної компетентності майбутніх учителів початкових класів: дис. доктора пед. наук: 13.00.04. Київ, 2004. 365 с.
8. Чайка О.В. Теоретичні засади підготовки майбутніх учителів-філологів до організації позакласної творчої діяльності учнів загальноосвітніх закладів: дис...канд. пед. наук: 13.00.04. Одеса, 2018. 333 с.
9. Чобітько М. Г. Особистісно орієнтована професійна підготовка майбутнього вчителя : теоретико-методологічний аспект : монографія. Черкаси : Брам-Україна, 2006. 560 с.

10. Шахов В. І. Теоретико-методологічні основи базової педагогічної освіти майбутніх учителів : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня докт. пед. наук : 13.00.04. Тернопіль, 2008. 43 с.

ВАН СЯОГАН

аспірант кафедри педагогіки

*Державний заклад «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»
Одеса, Україна*

АКСІОЛОГІЧНИЙ ПІДХІД ЯК ДЕТЕРМІНАНТА ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ МУЗИЧНОГО МИСТЕЦТВА

У сучасному освітньому контексті педагог стикається з важливим завданням – зайняти своє професійне місце в освітньо-культурній реальності, що відповідає вимогам сучасності. Це означає не лише набуття системи знань професійної діяльності, але й формування відповідних гуманістичним тенденціям суспільства ціннісних орієнтацій, особливого ставлення до освітнього процесу і вихованця. Саме тому викликом сучасних соціокультурних реалій є забезпечення аксіологічної адекватності сучасної вищої освіти, наявність у неї ціннісних орієнтирів для спільного пошуку викладачем і студентом свого призначення, створення умов для самореалізації, саморозвитку і самоздійснення. Саме тому серйозна увага сучасних науковців (М.Беркович, І.Бех, С.Вітвицька, Т.Жигінас, Т.Койчева, О.Листопад, М.Підлісний, Н.Шетеля та ін.) приділена розробленню теоретичних засад, принципів і шляхів реалізації аксіологічного підходу як детермінанти професійної підготовки майбутніх педагогів, зокрема й учителів музичного мистецтва.